

Istuntoasiakirja

B9-0164/2023 }
B9-0165/2023 }
B9-0166/2023 }
B9-0167/2023 }
B9-0168/2023 } RC1

13.3.2023

YHTEINEN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

työjärjestyksen 132 artiklan 2 ja 4 kohdan mukaisesti

joka korvaa seuraavat päätöslauselmaesitykset:

B9-0164/2023 (PPE)
B9-0165/2023 (Renew)
B9-0166/2023 (Verts/ALE)
B9-0167/2023 (S&D)
B9-0168/2023 (ECR)

sortotoimien jatkumisesta Valko-Venäjällä, erityisesti Andrzej Patšobutin ja
Ales Bjaljatskin tapauksista
(2023/2573(RSP))

**Sandra Kalniete, Michael Gahler, Rasa Juknevičienė, Željana Zovko,
David McAllister, Andrius Kubilius, Isabel Wiseler-Lima, Vladimír Bilčík,
Tomasz Frankowski, Andrzej Halicki, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev,
David Lega, Miriam Lexmann, Antonio López-Istúriz White, Elżbieta
Katarzyna Łukacijewska, Liudas Mažylis, Janina Ochojska, Radosław
Sikorski, Milan Zver**
PPE-ryhmän puolesta

RC\1274697FI.docx

PE744.077v01-00 }
PE744.078v01-00 }
PE744.079v01-00 }
PE744.081v01-00 }
PE744.082v01-00 } RC1

Pedro Marques, Tonino Picula, Thijs Reuten, Juozas Olekas

S&D-ryhmän puolesta

Petras Auštrevičius, Nicola Beer, Bernard Guetta, Karen Melchior, Karin Karlsbro, Ramona Strugariu, Hilde Vautmans

Renew-ryhmän puolesta

Viola von Cramon-Taubadel, Hannah Neumann

Verts/ALE-ryhmän puolesta

Anna Fotyga, Beata Mazurek, Angel Dzhambazki, Elżbieta Kruk, Tomasz

Piotr Poręba, Dominik Tarczyński, Witold Jan Waszczykowski, Jadwiga

Wiśniewska, Andżelika Anna Możdżanowska, Alexandr Vondra,

Veronika Vrecionová, Assita Kanko, Jacek Saryusz-Wolski, Beata Kempa,

Joachim Stanisław Brudziński, Zbigniew Kuźmiuk, Charlie Weimers,

Adam Bielan, Roberts Zīle, Zdzisław Krasnodębski, Eugen Jurzyca,

Bogdan Rzońca, Elżbieta Rafalska, Ryszard Czarnecki, Waldemar

Tomaszewski

ECR-ryhmän puolesta

Fabio Massimo Castaldo, Nikolaj Villumsen, Silvia Modig

Euroopan parlamentin päätöslauselma sortotoimien jatkumisesta Valko-Venäjällä, erityisesti Andrzej Patšobutin ja Ales Bjaljatskin tapauksista (2023/2573(RSP))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon aiemmat päätöslauselmansa Valko-Venäjältä,
- ottaa huomioon Yhdistyneiden kansakuntien peruskirjan, ihmisoikeuksien yleismaailmallisen julistuksen, kansalaisoikeuksia ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen, kidutuksen ja muun julman, epäinhimillisen tai halventavan kohtelun tai rangaistuksen vastaisen yleissopimuksen sekä kaikki muut ihmisoikeusyleissopimukset, joiden osapuoli Valko-Venäjä on,
- ottaa huomioon 21.–22. lokakuuta 2021 annetut Eurooppa-neuvoston päätelmät,
- ottaa huomioon komission varapuheenjohtajan / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkean edustajan Josep Borrellin 25. maaliskuuta 2021 antaman julkilausuman Valko-Venäjän puolalaisten liiton maalittamisesta, 17. tammikuuta 2023 antaman julkilausuman oppositiojohtajien ja toimittajien oikeudenkäynneistä ja 3. maaliskuuta 2023 antaman julkilausuman Ales Bjaljatskille ja muille ihmisoikeuksien puolustajille langetetuista tuomioista sekä Euroopan ulkosuhdehallinnon tiedottajan 7. lokakuuta 2022 antaman julkilausuman riippumattomille tiedotusvälineiden edustajille langetetusta tuomioistuimen tuomiosta,
- ottaa huomioon 4. maaliskuuta 2022 päivätyn YK:n ihmisoikeusvaltuutetun raportin Valko-Venäjän ihmisoikeustilanteesta vuoden 2020 presidentinvaalien alla ja niiden jälkeen sekä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun tiedottajan 6. tammikuuta 2023 antaman julkilausuman oikeudenkäynneistä Valko-Venäjällä,
- ottaa huomioon Valko-Venäjän ihmisoikeustilannetta käsittelevän YK:n erityisraportoijan Anaïs Marinin 4. toukokuuta 2022 ja 20. heinäkuuta 2022 päivätyt raportit YK:n ihmisoikeusneuvostolle, YK:n asiantuntijoiden 10. lokakuuta 2022 esittämän kehotuksen vapauttaa välittömästi Valko-Venäjällä vangitut Nobelin rauhanpalkinnon saaja ja muut oikeuksien puolustajat sekä YK:n ihmisoikeusvaltuutetun tiedottajan Ravina Shamdasanin 3. maaliskuuta 2023 esittämän kommentin ihmisoikeuksien puolustajille langetetuista tuomioista Valko-Venäjällä,
- ottaa huomioon 4. marraskuuta 2022 annetun G7-ryhmän ulkoministerien julkilausuman Valko-Venäjältä,
- ottaa huomioon Euroopan neuvoston ihmisoikeusvaltuutetun 3. maaliskuuta 2023 antaman julkilausuman Nobel-palkinnon saaneen Bjaljatskin ja muiden ihmisoikeuksien puolustajien tuomioista,
- ottaa huomioon Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestön (Etyj) mediavaltuutetun Teresa Ribeiron 13. heinäkuuta 2022 antaman julkilausuman toimittajien ja media-alan

työntekijöiden jatkuvista vangitsemisista Valko-Venäjällä ja 15. syyskuuta 2022 antaman julkilausuman toimittajien jatkuvasta vangitsemisesta Valko-Venäjällä sekä 7. lokakuuta 2022 antaman julkilausuman valkovenäläisiin media-ammattilaisiin kohdistuvasta jatkuvasta ajojahdistista,

- ottaa huomioon työjärjestyksen 132 artiklan 2 ja 4 kohdan,
- A. ottaa huomioon, että siitä lähtien, kun rauhanomaiset mielenosoitukset puhkesivat 9. elokuuta 2020 järjestettyjen erittäin vilpillisten presidentinvaalien jälkeen, Lukašenkan hallinto on jatkanut valkovenäläisiin kohdistuvia sortotoimiaan, sillä kansalaisyhteiskunnan edustajia, ihmisoikeuksien puolustajia, toimittajia, oppositioaktivisteja ja monia muita on ahdisteltu, vainottu, pidätetty, kidutettu ja tuomittu, koska he ovat ilmaisseet vastustavansa hallintoa, järjestelmällisiä ihmisoikeusloukkauksia tai sitä, että hallinto on tukenut Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainaa vastaan; ottaa huomioon, että rikossyytteen nostaminen on edelleen yksi vakavimmista sortotoimien muodoista ja se on yhä yleistä;
- B. toteaa, että maaliskuussa 2023 ihmisoikeuskeskus Vjasnan ylläpitämässä valkovenäläisten poliittisten vankien luettelossa oli yli 1 450 henkilöä, heidän joukossaan Saharov-palkinnon ja Nobelin rauhanpalkinnon saaja Ales Bjajlatski; ottaa huomioon, että Vjasnan tiedossa on ainakin 2 900 henkilöä, jotka on tuomittu poliittisiin syihin perustuvassa rikostapauksissa; ottaa huomioon, että vuonna 2022 Lukašenkan hallinto antoi vähintään 1 200 poliittista tuomiota rikossyytteistä ja 215 lehteä suljettiin, ja toteaa, että vuodesta 2020 Valko-Venäjällä on lakkautettu yli 1 000 kansalaisjärjestöä;
- C. ottaa huomioon, että näkyvä ihmisoikeuksien puolustaja ja ihmisoikeuskeskus Vjasnan perustaja ja puheenjohtaja sekä Nobelin rauhanpalkinnon ja Saharov-palkinnon saaja Ales Bjajlatski pidätettiin 12. helmikuuta 2022 ja häntä pidettiin tutkintavankeudessa; ottaa huomioon, että hän oli vangittuna vuosien 2011 ja 2014 välillä ja hänet vangittiin uudestaan vuonna 2021 vuoden 2020 presidentinvaalien jälkeisten valtaviin demokratiaa kannattaneiden mielenosoitusten jälkeen; ottaa huomioon, että 3. maaliskuuta 2023 Ales Bjajlatski tuomittiin kymmeneksi vuodeksi, ihmisoikeuskeskus Vjasnan jäsen Valjantsin Stefanovitš yhdeksäksi vuodeksi, ihmisoikeuksien puolustaja Zmitser Salavju kahdeksaksi vuodeksi ja ”Ihmisoikeuksien puolustajat vapaiden vaalien puolesta” -kampanjan koordinaattori Uladimir Labkovitš seitsemäksi vuodeksi vankeuteen poliittisiin vaikuttumiin perustuvissa oikeudenkäynneissä; ottaa huomioon, että 3. marraskuuta 2021 Vjasnan Homelin osaston asianajaja Leanid Sudalenka tuomittiin kolmen vuoden vankeuteen ja Vjasnan vapaaehtoistyöntekijä Tatsjana Lasitsa tuomittiin kahden ja puolen vuoden vankeuteen;
- D. ottaa huomioon, että toimittaja ja Valko-Venäjän puolalaisten liiton jäsen Andrzej Patšobut pidätettiin 18. maaliskuuta 2021 ja tuomittiin sittemmin kolmeksi vuodeksi vankeuteen syytettynä ”Valko-Venäjän presidentin julkisesta herjaamisesta” ja ”etniseen vihaan yllyttämisestä”; ottaa huomioon, että 8. helmikuuta 2023 Hrodnan alueoikeus totesi hänet syylliseksi sellaisiin tekoihin yllyttämiseen, joiden tarkoituksena oli vahingoittaa Valko-Venäjän kansallista turvallisuutta, ja etniseen vihamielisyyteen

yllyttämiseen ja tuomitsi hänet kahdeksaksi vuodeksi vankilaan;

- E. panee merkille, että toimittajat ovat edelleen yksi niistä ryhmistä, joihin hallinnon ajojahti kaikkein eniten kohdistuu; panee merkille, että tällä hetkellä Valko-Venäjällä on vankilassa yli 30 toimittajaa; ottaa huomioon, että lokakuuhun 2022 mennessä vähintään 29 riippumatonta tiedotusvälinettä oli nimetty ääriajattelun kannattajaksi ja viranomaiset olivat sulkeneet ne; toteaa, että Valko-Venäjän journalistiliiton mukaan julkinen keskustelu on lähes tyystin tukahdutettu ja tiedotusvälineitä vainotaan ankarasti; ottaa huomioon, että riippumattomien tiedotusvälineiden täydellisen tukahduttamisen seurauksena Valko-Venäjällä ei enää ole sananvapautta ja että internet on kokonaan hallinnon valvonnassa;
- F. toteaa, että yleisen näkemyksen mukaan Andrzej Patšobutia ja Ales Bjaljatskia vastaan nostetut syytteet perustuvat poliittisiin vaikuttimiin ja niiden tarkoituksena on vaientaa riippumattomia ääniä ja tukahduttaa sanan- ja yhdistymisvapaus;
- G. ottaa huomioon, että Valko-Venäjän demokraattisia poliittisia voimia vainotaan edelleen; ottaa huomioon, että Lukašenkan hallinto on aloittanut oikeudenkäynnit Valko-Venäjän demokraattisten voimien johtajia vastaan ilman heidän läsnäoloaan ja että monet demokraattisten oppositiopuolueiden johtajat ja edustajat ovat edelleen vangittuina epäinhimillisissä oloissa; ottaa huomioon, että 6. maaliskuuta 2023 Minskin kaupungin tuomioistuimien tuomitsi Valko-Venäjän demokraattisen opposition johtajan ja Valko-Venäjän yhdistyneen siirtymäkauden hallituksen puheenjohtajan Svjatlana Tsihanouskajan poissaolevana 15 vuodeksi vankilaan; ottaa huomioon, että tuomioistuimien langetti tuomioita myös muille koordinaationeuvoston jäsenille ja tuomitsi Pavel Latuškan 18 vuodeksi vankilaan ja Maryja Marozin, Volha Kavalkovan ja Sjarhei Dyleuskin 12 vuodeksi vankilaan; ottaa huomioon, että tuomiot annettiin päiviä sen jälkeen, kun valkovenäläinen tuomioistuin oli pidentänyt Tsihanouskajan aviomiehen, toisinajattelijan ja demokratia-aktivistin Sjarhei Tsihanouskin 18 vuoden vankeusrangaistusta 18 kuukaudella; ottaa huomioon, että monet tuomituista ovat saaneet Saharov-mielipiteenvapauspalkinnon;
- H. ottaa huomioon, että 17. lokakuuta 2022 poliittinen vanki Mikalai Autuhovitš tuomittiin Valko-Venäjällä poliittisiin vaikuttimiin perustuvassa oikeudenkäynnissä ennennäkemättömän ankaraan 25 vuoden tuomioon korkean turvallisuustason rangaistussiirtolassa ja 11 tähän tapaukseen liittyvää muuta henkilöä tuomittiin jopa 20 vuoden vankeusrangaistuksiin;
- I. huomauttaa, että Valko-Venäjän viranomaiset ovat toistuvasti loukanneet maan kansalaisten ihmisoikeuksia, mukaan lukien oikeus sananvapauteen, rauhanomaiseen kokoontumisvapauteen ja yhdistymisvapauteen; toteaa, että sortotoimet vaikuttavat edelleen kaikkiin yhteiskunnan osa-alueisiin; ottaa huomioon, että yksittäisten henkilöiden vainoaminen jatkuu ääriliikkeiden ja terrorismin torjunnan varjolla; ottaa huomioon, että Valko-Venäjän rikoslakiin tehdyt muutokset, joilla otettiin uudestaan käyttöön rikosvastuu rekisteröimättömien järjestöjen toimintaan osallistumisesta, astuivat voimaan tammikuussa 2022; ottaa huomioon, että toukokuussa 2022 viranomaiset ulottivat kuolemanrangaistuksen soveltamisen terroritekojen yritykseen, ja

toteaa, että tätä syytettä on aiemmin käytetty poliittisten aktivistien oikeudenkäynneissä; huomauttaa, että Valko-Venäjän hallinto rajoittaa edelleen ankarasti yhdistymisvapautta; ottaa huomioon, että joulukuussa 2022 Valko-Venäjän hallitus teki parlamentille poliittisista puolueista annetun lain muuttamista koskevan lakiesityksen, joka voi lopulta johtaa kaikkien hallintoa vastustavien poliittisten puolueiden tosiasialliseen kieltämiseen;

- J. ottaa huomioon, että lokakuussa 2022 Lukašenka vahvisti Valko-Venäjän vetäytymisen kansalaisyhteiskuntaa ja poliittisia oikeuksia koskevan kansainvälisen yleissopimuksen ensimmäisestä valinnaisesta pöytäkirjasta, mikä poisti YK:n ihmisoikeuskomitean valtuudet ottaa vastaan ja tutkia ihmisoikeuksia koskevia valituksia yksityisiltä henkilöiltä Valko-Venäjällä, ja toteaa, että tämä kuului vainottujen valkovenäläisten viimeisiin oikeussuojakeinoihin;
- K. toteaa, että hallinnollinen vaino on yksi niistä välineistä, joita Lukašenkan hallinto käyttää vaientaakseen opposition ja mitkä tahansa hallinnon kyseenalaistavat äänet; ottaa huomioon, että tammikuussa 2023 ihmisoikeuskeskus Vjasna ilmoitti ainakin 350 pidätyksestä ja 141 tapauksesta, joiden taustalla on poliittisiin vaikuttimiin liittyvä hallinnollinen vaino;
- L. toteaa, että riippumattomia ammattiyhdistyksiä vainotaan edelleen; ottaa huomioon, että Valko-Venäjän viranomaiset ovat muuttaneet lainsäädäntöä laajentaakseen äärijärjestöiksi luokiteltavien organisaatioiden kirjoja; ottaa huomioon, että Valko-Venäjän korkein oikeus sulki heinäkuussa 2022 neljä suurta riippumatonta ammattiyhdistystä ja Valko-Venäjän demokraattisten työntekijäjärjestöjen kongressin; ottaa huomioon, että tammikuussa 2023 riippumattomien ammattiyhdistysten johtajat Henadz Fjadyništš ja Vasil Berasneu tuomittiin yhdeksäksi vuodeksi ja Vatslau Areška kahdeksaksi vuodeksi vankeuteen; ottaa huomioon, että helmikuussa 2023 Rabotšy Ruh -työväenliikkeen jäsenet Sjarhei Šešest, Uladzimir Žurauka, Andrei Pahjaryla, Anna Ablab, Aljaksandr Hašnikau, Sjarhei Džuba, Ihar Mints, Valjantsin Tseranevištš, Sjarhei Šmetska ja Aljaksandr Kapšul, joita syytettiin maanpetoksesta ja osallistumisesta äärijärjestön toimintaan, tuomittiin 11–15 vuoden pituisiin vankeusrangaistuksiin; toteaa, että Valko-Venäjän sisäasiainministeriö lisää koko ajan demokraattisen ammattiyhdistysliikkeen aktivisteja ja johtajia ääriliikkeiden jäsenten ja terroristien luetteloihin;
- M. toteaa, että Valko-Venäjän hallinto on jatkanut sortotoimiaan asianajajia vastaan kostonäköisesti, että nämä ovat tuoneet julki näkemyksensä oikeuksiin liittyvistä kysymyksistä, edustaneet asiakkaita poliittisiin vaikuttimiin perustuvissa tapauksissa tai puhuneet Ukrainan sotaa vastaan; ottaa huomioon, että elokuun 2020 jälkeen ainakin 70 asianajajaa on menettänyt lupansa oikeusministeriön mielivaltaisten päätösten tai poliittisin perustein käynnistettyjen erottamismenettelyjen seurauksena; ottaa huomioon, että vuonna 2022 seitsemää asianajajaa vastaan nostettiin poliittisiin syihin perustuneita rikossyytteitä ja heihin kohdistui edelleen hallinnollisia syytteitä, pidätyksiä, kotietsintöjä ja häirintää; ottaa huomioon, että Vital Brahinets, joka on puolustanut useita poliittisia vankeja, kuten Ales Bjeljatskia, tuomittiin kahdeksaksi vuodeksi vankeuteen;

- N. ottaa huomioon, että Lukašenkan hallinto on kiristänyt sortotoimiaan Valko-Venäjän kansallisia vähemmistöjä ja erityisesti puolalais- ja liettualaisvähemmistöjä vastaan muun muassa sulkemalla kouluja, joissa opetetaan kansallisia vähemmistökieliä, sekä näitä vähemmistöjä edustavia järjestöjä, kuten Valko-Venäjän puolalaisten liittoa, vastaan; ottaa huomioon, että puolalaisia ja muita kansallisia vähemmistöjä on syrjitty järjestelmällisesti useita vuosia ja että Angelika Borysia ja Andrzej Patšobutia vastaan kohdistuneet sortotoimet ovat olleet niistä näkyvimpiä;
- O. ottaa huomioon, että Lukašenka jatkaa Valko-Venäjän venäläistämistä strategisena tavoitteenaan marginalisoida ja tuhota Valko-Venäjän kansallisen identiteetin ilmaisut, mukaan lukien sen kieli ja kulttuuri; toteaa, että tähän politiikkaan sisältyy myös Valko-Venäjän kansallisten ja historiallisten symbolien, kuten valko-puna-valkoisen lipun ja vaakunan Pahonjan, kieltäminen sekä kustantamojen ja yksityiskoulujen sulkeminen ja valkovenäjän kielen kurssien lakkauttaminen;
- P. ottaa huomioon, että Lukašenkan laitton hallinto jatkaa edelleen uskonnon- ja vakaumuksenvapauden tukahduttamista; ottaa huomioon, että koordinoituneuvoston mukaan useita roomalaiskatolisia, kreikkalaiskatolisia ja ortodoksia ja protestanttisia pappeja on joutunut eri tavoin painostuksen kohteeksi – sakoista aina pitkiin vankeusrangaistuksiin – muun muassa Sjarhei Razanovitš, joka tuomittiin 16 vuoden vankeusrangaistukseen;
- Q. ottaa huomioon, että poliittisia vankeja sorrettaan vieläkin enemmän ja heidän olonsa ovat vieläkin epäinhimillisemmät; toteaa, että tämä tarkoittaa poliittisten vankien pitämistä oloissa, jotka ovat Valko-Venäjän kansainvälisten velvoitteiden mukaisesti kiellettyjä, kurinpidollisten seuraamusten määräämistä heille tekaistuista syistä ja heidän sijoittamistaan rangaistusselleihin; huomauttaa, että poliittiset vangit kertovat heikkenevästä terveydestä, nöyryytyksestä ja kaltoinkohtelusta; ottaa huomioon, että joissakin tapauksissa heidän turvallisuusluokitustaan nostetaan ja vankeusrangaistustaan pidennetään mielivaltaisesti, kirjeenvaihto-oikeutta rikotaan ja perhevierailut evätään, kuten Palina Šarenda-Panasjukin tapaus osoittaa;
- R. ottaa huomioon, että tuhansia valkovenäläisiä on pakotettu tai muutoin ajettu lähtemään kotimaastaan ja hakemaan turvaa ulkomailta; huomauttaa, että Valko-Venäjän viranomaiset toteuttavat edelleen toimenpiteitä, joilla rajoitetaan ulkomailla asuvien valkovenäläisten oikeuksia; ottaa huomioon, että Lukašenkan hallinnon käynnistämässä ”Tie kotiin” -ohjelmassa kutsutaan maasta viime vuosina lähteneitä valkovenäläisiä palaamaan Valko-Venäjälle lupaamalla, ettei heitä vainota, jos he tekevät virallisen tunnustuksen; ottaa huomioon, että monia maahan palanneita valkovenäläisiä on pidätetty, vainottu ja joskus tuomittu vankilaan siksi, että he ovat osallistuneet mielenosoituksiin, julkaisseet sosiaalisessa mediassa Lukašenkan hallintoa arvostelevia kommentteja tai lahjoittaneet rahaa sorron uhreille Valko-Venäjällä; ottaa huomioon, että tammikuussa 2023 Valko-Venäjän hallinto hyväksyi lain, jolla poistetaan kansalaisuus maanpaossa olevilta henkilöiltä, joita hallinto syyttää niin sanotuista ääriliikkeisiin liittyvistä rikoksista, ja toteaa, että tähän luetteloon kuuluu tällä hetkellä yli 2 000 henkilöä;

- S. toteaa, että vaikka yli kaksi vuotta on kulunut, ei ole viitteitä siitä, että Valko-Venäjän viranomaiset tutkisivat elokuun 2020 mielenosoitusten jälkeen jätettyjä tuhansia ilmoituksia poliisiväkivallasta tai mielenosoittajien surmia; ottaa huomioon, että laajalle levinnyt ihmisoikeusloukkausten rankaisemattomuus pahentaa Valko-Venäjän kansan epätoivoista tilannetta; toteaa, että oikeusvaltion puuttuminen heikentää heidän oikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin; ottaa huomioon, että Valko-Venäjä on ainoa Euroopan maa, jossa kuolemanrangaistus on vielä käytössä;
- T. ottaa huomioon, että Valko-Venäjän viranomaiset turvautuvat usein valvontaan, verkkosensuuriin ja disinformaatioon ja käyttävät teknologiaa väestön seurantaan; ottaa huomioon, että nämä tukahduttavat käytännöt ovat uusi askel kohti digitaalista autoritaarisuutta ja Valko-Venäjän kansalaisten digitaalisten oikeuksien rajoittamista ja että niillä lisätään kansalaisten pelottelua ja kavennetaan kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia; ottaa huomioon, että Lukašenkan hallinto kohdistaa myös kansainvälisiä sortotoimia ulkomailla asuvia Valko-Venäjän kansalaisia vastaan;
- U. ottaa huomioon, että EU on määrännyt pakotteita sortotoimista Valko-Venäjällä vastuussa oleville yksityishenkilöille ja yhteisöille ja antanut tukea maan kansalaisyhteiskunnalle ja riippumattomille tiedotusvälineille;
- V. ottaa huomioon, että Valko-Venäjän viranomaiset tukevat edelleen Venäjän perusteetonta hyökkäyssotaa Ukrainassa antamalla Venäjän käyttöä Valko-Venäjän aluetta sotilaallisiin hyökkäyksiin Ukrainaa vastaan; ottaa huomioon, että useita Valko-Venäjän kansalaisia on asetettu syyteeseen siitä, että he ovat ilmaisseet tukensa Ukrainalle, arvostelleet hallitusta Venäjän hyökkäyssodan tukemisesta tai raportoineet Venäjän joukkojen ja sotilaskaluston kuljetuksista Valko-Venäjällä;
- W. ottaa huomioon, että Euroopan neuvoston ministerikomitea pyysi 7. syyskuuta 2022 Euroopan neuvoston pääsihteeria perustamaan Valko-Venäjää käsittelevän yhteysryhmän yhteistyössä Valko-Venäjän demokraattisten voimien ja kansalaisyhteiskunnan edustajien kanssa; ottaa huomioon, että Brysselissä avattiin 1. maaliskuuta 2023 demokraattisen Valko-Venäjän virallinen edustusto ja että avajaisseremoniaan osallistui Svjatlana Tsihanouskaja;
1. tuo jälleen julki solidaarisuutensa valkovenäläisille, jotka puolustavat edelleen suvereenia, vapaata ja demokraattista Valko-Venäjää ja vaarantavat vapautensa ja henkensä; kehottaa edelleen valtion viranomaisia lopettamaan välittömästi Valko-Venäjän kansaan kohdistuvat sortotoimet, vapauttamaan välittömästi ja ehdoitta kaikki poliittiset vangit ja kaikki mielivaltaisesti vangitut sekä poliittisin perustein pidätetyt tai tuomitut henkilöt ja luopumaan kaikista heitä vastaan nostetuista syyteistä sekä palauttamaan heidän maineensa täysin ja maksamaan rahallisia korvauksia vahingoista, joita heille on aiheutunut laittomasta vangitsemisesta;
2. tuomitsee edelleen mitä jyrkimmin jatkuvan sorron Valko-Venäjällä, joka ilmenee myös poliittisin perustein vireille pantuina näytösoikeudenkäynteinä; tuomitsee Lukašenkan hallinnon Valko-Venäjän kansaa vastaan harjoittaman järjestelmällisen sorron, joka on 9. elokuuta 2020 pidettyjen vilpillisten presidentinvaalien jälkeen pakottanut tuhannet valkovenäläiset pakenemaan maasta; muistuttaa, että tämä jatkuva järjestelmällinen

sortokampanja on vakava ihmisoikeusloukkaus;

3. muistuttaa Valko-Venäjän viranomaisia niiden velvollisuudesta kunnioittaa kaikkien Valko-Venäjän kansalaisten ihmisoikeuksia, mukaan lukien oikeus sananvapauteen, rauhanomaiseen kokoontumisvapauteen ja yhdistymisvapauteen; korostaa tarvetta varmistaa perusvapaudet, ihmisoikeudet, oikeusvaltio ja toimiva riippumaton oikeuslaitos Valko-Venäjällä; kehottaa jälleen Valko-Venäjän viranomaisia välittömästi lieventämään kaikkia jo langetettuja kuolemantuomioita ja keskeyttämään välittömästi kuolemantuomioiden täytäntöönpanon ensimmäisenä askeleena kohti kuolemanrangaistuksen täydellistä ja pysyvää poistamista; tuomitsee uuden lain, joka mahdollistaa kuolemanrangaistuksen käytön maanpetoksesta tuomittuja virkamiehiä ja armeijan henkilöstöä vastaan; kehottaa lopettamaan naisten ja haavoittuvien ryhmien syrjinnän, mukaan lukien vähemmistöihin kuuluvat henkilöt, vammaiset henkilöt ja hlbtqi-henkilöt;
4. toistaa, että Valko-Venäjän kansan oikeudet vaatimukset ihmisoikeuksiin, perusvapauksiin, hyvinvointiin, suvereniteettiin ja turvallisuuteen perustuvasta demokratiasta on täytettävä; toistaa aiemmat kehotuksensa järjestää uudet vapaat ja vilpittömät vaalit, joissa Etyjin demokraattisten instituutioiden ja ihmisoikeuksien toimisto (ODIHR) toimii kansainvälisenä tarkkailijana; muistuttaa, että EU ja sen jäsenvaltiot eivät tunnustaneet vuoden 2020 presidentinvaalien tuloksia eivätkä ne tunnusta Aljaksandr Lukašenkaa Valko-Venäjän lailliseksi presidentiksi;
5. tuomitsee Andrzej Patšobutin pidättämisen ja hänelle langetetut tuomiot sekä Ales Bjaljatskille, Valjantsin Stefanovitšille, Zmitser Salavjulle ja Uladimir Labkovitšille langetetut tuomiot, koska ne ovat osoitus hallinnon pyrkimyksistä tukahduttaa kaikki ihmisoikeuksien puolustamiseen liittyvä kansalaisvaikuttaminen ja kaikki riippumaton journalismi maassa; arvostelee ankarasti sitä, että heidän oikeuttaan oikeudenmukaiseen oikeudenkäyntiin on loukattu lukemattomia kertoja, ja vaatii vapauttamaan heidät välittömästi ja ehdoitta sekä palauttamaan heidän maineensa täysin ja maksamaan heille korvauksia;
6. tuomitsee Valko-Venäjän demokraattisen opposition johtajan ja yhdistyneen siirtymäkauden hallituksen puheenjohtajan Svjatlana Tsihanouskajan sekä muiden koordinaationeuvoston johtohahmojen eli Pavel Latuškan, Maryja Marozin, Volha Kavalkovan ja Sjarhei Dyleuskin tuomitsemisen poissaolevina; torjuu tuomioistuimen päätöksen, jonka perusteella demokraattista oikeutta asettua ehdolle vaaleissa pidetään ”salaliittona vallankaappaustarkoituksessa”; vaatii Lukašenkan hallintoa kumoamaan tuomiot ja luopumaan kaikista syytteistä näitä neljää aktivistia vastaan; katsoo, ettei ketään aktivistia, joka on tuomittu demokraattisen opposition tukemisesta tai aktiivisesta osallistumisesta siihen, saisi estää asettumasta ehdolle vaaleissa Valko-Venäjällä; kehottaa jäsenvaltioita ja erityisesti niitä maita, jotka ovat vastaanottaneet näitä Valko-Venäjän demokraattisten voimien näkyviä jäseniä, varmistamaan heidän turvallisuutensa ja suojelunsa Lukašenkan hallinnolta;
7. tuomitsee ammattiyhdistysten ankaran häirinnän ja vainoamisen; tuomitsee riippumattomien ammattiyhdistysten johtajille Henadz Fjadynitšille, Vasil Berasneulle

ja Vatslau Areškalle ja Rabotšy Ruh -työväenliikkeen jäsenille poliittisin perustein langetetut tuomiot, jotka ovat osoitus täydellisestä piittaamattomuudesta heidän ihmisoikeuksiaan kohtaan ja kansainvälisten työoikeuden yleissopimusten selvästi rikkomisesta;

8. tuomitsee puolalaisten, liettualaisten ja muiden kansallisten vähemmistöryhmien ja niiden edustajien vainon Valko-Venäjällä, mukaan lukien päätökset, joiden tarkoituksena on puolalais- ja liettualaiskoulujen sulkeminen ja näiden kielten opetuksen lopettaminen sekä puolalaisten hautausmaiden ja kulttuuriperinnön tuhoaminen; kehottaa Valko-Venäjän viranomaisia lopettamaan kaikki kansallisten vähemmistöjen vastaiset toimenpiteet ja kunnioittamaan niiden oikeuksia, myös oikeutta saada opetusta vähemmistökielillä;
9. tuomitsee sen, että poliittisiin vaikuttimiin perustuvia oikeudenkäyntejä pidetään suljettujen ovien takana ja ilman oikeudenmukaista menettelyä, mikä rikkoo maan kansainvälisiä velvoitteita ja sitoumuksia ja johtaa oppositiojohtajille langetettuihin ankariin ja perusteettomiin tuomioihin; kehottaa suhteista Valko-Venäjään vastaavaa EU:n valtuuskuntaa ja jäsenvaltioiden Valko-Venäjän suurlähetystöjä jatkamaan kaikkien poliittisten vankien oikeudenkäyntien tarkkailua ja seurantaa; kannustaa neuvostoa ja komissiota etsimään uusia keinoja edistää kaikkien poliittisten vankien vapauttamista; kehottaa Punaisen Ristin kansainvälistä komiteaa ja muita järjestöjä vierailemaan poliittisten vankien luona erityisesti, jos heillä on vakavia terveysongelmia;
10. tuomitsee Aljaksandr Lukašenkan allekirjoittaman kansalaisuuslain, joka antaa mahdollisuuden riistää ulkomailla asuvilta valkovenäläisiltä heidän kansalaisuutensa; korostaa, että Valko-Venäjä on osapuolena ihmisoikeuksien yleismaailmallisessa julistuksessa ja että Valko-Venäjän viranomaiset loukkaavat sen 15 artiklaa, jolla turvataan oikeus kansalaisuuteen ja kielletään riistämästä sitä mielivaltaisesti; kehottaa Valko-Venäjän viranomaisia lakkauttamaan ”Tie kotiin” -ohjelman;
11. korostaa, että Lukašenkan hallinnon Valko-Venäjän kansaa vastaan tekemistä rikoksista on tehtävä kattava tutkinta; kehottaa jäsenvaltioita soveltamaan aktiivisesti tuomioistuimen yleistoimivallan periaatetta ja valmistelemaan oikeusjuttuja niitä Valko-Venäjän viranhaltijoita, Aljaksandr Lukašenka mukaan luettuna, vastaan, jotka ovat vastuussa järjestelmällisestä väkivallasta, sortotoimista ja rikoksista ihmisyyttä vastaan tai myötävaikuttavat niihin;
12. toistaa tuomitsevansa jyrkästi Valko-Venäjän osallisuuden Venäjän perusteettomassa ja provosoimattomassa hyökkäyssodassa Ukrainaa vastaan; tuomitsee Lukašenkan hallinnon Ukrainaa vastaan käyttämän vihamielisen retoriikan sekä hyökkäyssotaa koskevan propagandan ja disinformaation laajamittaisen levittämisen; toteaa jälleen, että Lukašenka ja muut Valko-Venäjän viranomaiset ovat myös vastuussa Ukrainassa tehdyistä sotarikoksista ja heidät olisi saatettava tilille teoistaan Ukrainaan kohdistuvaa hyökkäysrikosta käsittelevässä erityistuomioistuimessa ja muissa asianmukaisissa kansainvälisissä tuomioistuimissa, ja kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita tukemaan tämänsuuntaisia toimia; ilmaisee tukensa niille valkovenäläisille vapaaehtoisille ja

partisaaneille, jotka taistelevat Valko-Venäjän itsenäisyyden puolesta ja auttavat Ukrainaa puolustautumaan Venäjän hyökkäyssodalta; toteaa, että Lukašenkan hallinto auttaa valtiota, joka tukee terrorismia ja joka käyttää terrorismin keinoja;

13. panee huolestuneena merkille Venäjän ja Valko-Venäjän jatkuvan niin sanotun yhdentymisen useilla aloilla, mikä merkitsee tosiasiallista miehitystä, ja erityisesti Valko-Venäjän ja alueen asteittaisen militarisoitumisen myös siksi, että Valko-Venäjällä on venäläisjoukkoja, mikä on haaste Euroopan mantereen turvallisuudelle ja vakaudelle ja on vastoin Valko-Venäjän kansan tahtoa; pitää valitettavana Valko-Venäjän päätöstä luopua ydinaseettomasta asemastaan;
14. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita laajentamaan ja tiukentamaan Valko-Venäjän sortotoimista vastuussa oleviin henkilöihin ja yhteisöihin kohdistuvia EU:n pakotteita ja sisällyttämään niihin kaikki henkilöt, jotka ovat osallisina hallinnon demokraattiseen oppositioon ja poliittisiin mielenosoittajiin kohdistamissa sortotoimissa, mukaan lukien tuomarit, syyttäjät ja lainvalvontaviranomaiset sekä vankiloiden ja rangaistuslaitosten viranomaiset, ja varmistamaan pakotteiden asianmukaisen täytäntöönpanon; pahoittelee, ettei Valko-Venäjää otettu mukaan kymmenenteen pakotepakettiin, joka kohdistuu Venäjään ja sitä tukeviin henkilöihin; kehottaa hyväksymään uskottavia pakotteita niitä valkovenäläisiä yksityishenkilöitä ja yhteisöjä vastaan, jotka tukevat Venäjän hyökkäyssotaa Ukrainassa, ja toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, jotta vältetään EU:n Venäjän vastaisten pakotteiden kiertäminen Valko-Venäjän kautta, ja asettamaan Valko-Venäjän Lukašenkan hallintoa vastaan samat rajoittavat toimenpiteet kuin Venäjälle; kehottaa sisällyttämään pakoteluetteluun kalisuolan, joka on hallinnon pääasiallinen tulonlähde;
15. kehottaa EU:ta ja jäsenvaltioita jatkamaan Valko-Venäjän tilanteen nostamista esille kaikissa asiaankuuluvissa eurooppalaisissa ja kansainvälisissä järjestöissä, erityisesti YK:ssa ja sen erityisjärjestöissä, Etyjissä sekä Kansainvälisessä työjärjestössä, jotta voidaan vahvistaa ihmisoikeusloukkausten kansainvälistä valvontaa, tehostaa Valko-Venäjän tilannetta koskevia kansainvälisiä toimia ja selviytyä siitä, että Venäjä ja muut maat pyrkivät estämään tällaisen toiminnan;
16. kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä kansainvälisten kumppanien, kuten Etyjin Moskovan mekanismin ja YK:n ihmisoikeusneuvoston sekä paikallisten ihmisoikeuksien puolustajien ja kansalaisyhteiskunnan kanssa, jotta varmistetaan ihmisoikeusloukkausten tarkkailu, dokumentointi ja niistä raportointi ja teoista kannetaan tämän seurauksena vastuu ja uhrit saavat oikeutta; antaa tässä yhteydessä tunnustusta kansainvälisen Valko-Venäjän vastuuta koskevan foorumin toiminnalle ja kehottaa EU:ta ja sen jäsenvaltioita jatkamaan tukeaan; kehottaa kansainvälistä rikostuomioistuinta tutkimaan Valko-Venäjän hallinnon rikoksia ihmisyyttä vastaan ja käynnistämään oikeudenkäyntiä edeltävät toimet;
17. kehottaa koko kansainvälistä yhteisöä torjumaan Valko-Venäjän pyrkimykset saada Itä-Euroopan ryhmän YK:n turvallisuusneuvoston vaihtuva jäsenyys vuosiksi 2024–2025;
18. kannustaa jäsenvaltioita pyrkimään vahvistamaan Valko-Venäjän ihmisoikeustilannetta käsittelevän YK:n erityisraportoijan toimeksiantoa ja toimistoa sekä Valko-Venäjän

ihmisoikeustilannetta käsittelevän YK:n ihmisoikeusvaltuutetun Valko-Venäjää koskevaa tutkimusta, jotta voidaan vastaanottaa ja käsitellä tehokkaasti yksittäiset valitukset Valko-Venäjän kansalaisilta; ilmaisee tukensa kansainvälisten ja valkovenäläisten kansalaisyhteiskunnan järjestöjen 13. helmikuuta 2023 esittämälle kehotukselle, jonka mukaan YK:n ihmisoikeusneuvoston jäsen- ja tarkkailijavaltioiden olisi perustettava riippumaton tutkimusmekanismi YK:n ihmisoikeusvaltuutetun toimiston nykyisen tutkimuksen täydentämiseksi ja jatkamiseksi, ja kehottaa osoittamaan tämän mekanismin työlle riittävät resurssit ja rahoituksen;

19. korostaa Valko-Venäjällä tai maanpaossa toimivien riippumattomien tiedotusvälineiden, ammattiliittojen ja kansalaisyhteiskunnan järjestöjen ratkaisevaa roolia Valko-Venäjän kansan demokraattisten pyrkimysten vahvistamisessa; kehottaa EU:n toimielimiä lisäämään valmiuksien kehittämistä koskevaa tukea Valko-Venäjän kansalaisyhteiskunnalle, vapaille tiedotusvälineille ja demokratia-aktivisteille sekä Valko-Venäjällä että maanpaossa; kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tukemaan edelleen Valko-Venäjän kansalaisyhteiskuntaa, riippumattomia tiedotusvälineitä ja demokraattisia poliittisia ryhmiä ja rakenteita, mukaan lukien koordinaationeuvosto ja yhdistynyt siirtymäkauden hallitus; kehottaa Valko-Venäjän demokraattisia voimia ylläpitämään ja edistämään yhtenäisyyttä, jonka päämääränä on vapaa, demokraattinen ja itsenäinen Valko-Venäjä;
20. kehottaa EU:n toimielimiä ja jäsenvaltioita tukemaan ja suojelemaan Valko-Venäjällä toimivia ihmisoikeuksien puolustajia ja kansalaisyhteiskuntaa, joihin kohdistuu ankara ajojahti, muun muassa myöntämällä tarvittaessa hätäviisumeja Valko-Venäjältä poistumista varten; kehottaa EU:n toimielimiä jatkossakin tukemaan jäsenvaltioiden pyrkimyksiä suojella ja ottaa vastaan valkovenäläisiä, joiden on ollut pakko paeta maasta; kehottaa jäsenvaltioita tukemaan EU:ssa asuvia valkovenäläisiä, joiden henkilötodistusten voimassaolo on päättymässä ja jotka eivät pysty uusimaan niitä, koska he eivät voi palata Valko-Venäjälle;
21. tuomitsee Lukašenkan hallinnon pyrkimykset häivyttää valkovenäläinen kulttuuri ja harjoittaa Valko-Venäjän kansan venäläistämispolitiikkaa; kehottaa EU:ta tukemaan valkovenäläistä kulttuuria ja valkovenäläisiä kulttuurijärjestöjä; tuomitsee sen, että Ales Bjaljatskin oikeudenkäyntikielenä kieltäytyttiin käyttämästä venäjän sijaan valkovenäjää ja että Bjaljatskin pyyntö tulkin käytöstä evättiin, mikä on osoitus Lukašenkan hallinnon valkovenäjävastaisesta politiikasta; antaa tukensa Valko-Venäjän kansan juhllisuuksille 25. maaliskuuta eli päivänä, jona Valko-Venäjän itsenäisyys julistettiin vuonna 1918;
22. kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita toteuttamaan toimia sen varmistamiseksi, että Valko-Venäjällä toimivat sekä ulkomaiset että kotimaiset yritykset noudattavat erityistä huolellisuutta ja täyttävät velvollisuutensa kunnioittaa ihmisoikeuksia sekä kaikessa toiminnassaan että koko toimitusketjussaan YK:n ohjaavien periaatteiden mukaisesti; kehottaa kaikkia EU:hun sijoittautuneita yrityksiä lopettamaan suhteensa kaikkiin valkovenäläisiin tavarantoimittajiin, jotka tukevat avoimesti väkivaltaista Lukašenkan hallintoa tai muutoin rikkovat YK:n ohjaavia periaatteita; kehottaa neuvostoa määräämään pakotteita kaikille valkovenäläisille tai kansainvälisille yrityksille, jotka

eivät noudata sääntöjä; kehottaa Lukašenkan hallintoa lopettamaan käytännön, jonka mukaan rangaistuslaitosten vangit määrätään pakkotyöhön;

23. kehottaa komissiota perustamaan työryhmän, joka aloittaa poliittisen vuoropuhelun demokraattisen Valko-Venäjän edustajien kanssa, jotta voidaan laatia kattava monialainen sopimus, joka muodostaa perustan yhteistyölle demokraattisen Valko-Venäjän kanssa, kun nykyinen hallinto ei ole enää vallassa; toteaa, että tähän olisi liitettävä taloudellisia ja hallinnollisia resursseja koskeva suunnitelma, joka olisi pantava täytäntöön maassa tarvittavien uudistusten toteuttamiseksi ja rahoittamiseksi heti kun mahdollista; suhtautuu myönteisesti demokraattisen Valko-Venäjän edustuston perustamiseen Brysseliin ja kehottaa EU:n toimielimiä tukemaan Valko-Venäjän edustustoa sekä Valko-Venäjän kansan suurlähetystöjä;
24. toteaa, että on tärkeää virallistaa Valko-Venäjän demokraattisten voimien ja parlamentin välinen suhde, jotta voidaan vahvistaa Valko-Venäjän edustusta kansainvälisellä näyttämöllä; kehottaa näin ollen uudistamaan Valko-Venäjän virallisesti tunnustetun demokraattisen edustuksen Euronestin parlamentaarisessa edustajakokouksessa ja suhteista Valko-Venäjään vastaavassa valtuuskunnassa;
25. korostaa, että on tärkeää lujittaa EU:n yhtenäisyyttä suhteessa Valko-Venäjään, myös nykyisen hallinnon diplomaattisen eristämisen osalta; tuomitsee kaikki toimet, mukaan lukien korkean tason vierailut Minskin valtaapitävien viranomaisten luona, jotka voivat kyseenalaistaa sen, että unioni ei yksiselitteisesti tunnusta Lukašenkan hallintoa; pahoittelee tässä yhteydessä Unkarin ulkoministerin Péter Szijjártón 13. helmikuuta 2023 Minskiin tekemää vierailua, joka on ristiriidassa EU:n Valko-Venäjää koskevan politiikan ja Venäjän Ukrainaa vastaan käymän hyökkäyssodan kanssa, ja paheksuu sitä, että eräät jäsenvaltiot myöntävät jatkuvasti Schengen-viisumeja Aljaksandr Lukašenkaa lähellä oleville henkilöille;
26. toistaa tuomitsevansa Kansainvälisen olympiakomitean äskettäisen päätöksen antaa valkovenäläisille urheilijoille mahdollisuus kilpailla pääsystä vuoden 2024 Pariisin olympialaisiin puolueettoman lipun alla, sillä se on täysin Valko-Venäjän monitahoisen eristämisen vastaista ja maan hallitus käyttää sitä propagandatarkoituksiin; kehottaa jäsenvaltioita ja kansainvälistä yhteisöä painostamaan Kansainvälistä olympiakomiteaa kumoamaan tämän päätöksen ja omaksumaansa vastaavan kannan kaikkiin muihin urheilu-, kulttuuri- ja tiedetapahtumiin;
27. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle, komissiolle, komission varapuheenjohtajalle / unionin ulkoasioiden ja turvallisuuspolitiikan korkealle edustajalle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille, Yhdistyneiden Kansakuntien ihmisoikeusvaltuutetulle, Yhdistyneiden Kansakuntien pääsihteerille, Euroopan neuvostolle, Euroopan turvallisuus- ja yhteistyöjärjestölle, Kansainväliselle työjärjestölle, Punaisen Ristin kansainväliselle komitealle sekä Valko-Venäjän demokraattisten voimien ja Valko-Venäjän tasavallan valtaapitävien viranomaisten edustajille.